

~~KONFIDENSIELT~~
iht sikkerhetsloven § 11 og § 12
jf offentleglova § 13

22. juli-kommisjonen

Kapt H. Gjennangsang
11.10.2012

AVGRADERT
Dato: 18.10.12 Sign.: UK

~~KONFIDENSIELT~~
iht sikkerhetsloven §§ 11 og 12
jf offentleglova § 13

INTERVJUREFERAT

Tid	08.02.2012, kl. 09.00 - 12.05
Sted	22. juli-kommisjonens lokaler
Intervju av	Christian Fredrik Horst
Intervjuere	Alexandra Bech Gjørvi, 22. juli kommisjonen Einar Enger, 22 juli kommisjonen Ida Skirstad Pollen, sekretariatsmedlem 22 juli kommisjonen
Andre til stede	

Formelle forhold:

Horst var i forkant av intervjuet gitt skriftlig underretning om bakgrunnen for at kommisjonen ønsker hans forklaring, og de rettslige og praktiske rammer for intervjuet.

Horst ble gjort kjent med muligheten til å la seg bistå av en rådgiver, tillitsmann eller annen person.

Horst er videre gjort kjent med plikten arbeidsgiver har pålagt ham om å forklare seg for kommisjonen, og at det er forbundet med straffeansvar å forklare seg bevisst uriktig.

Horst ble gjort kjent med innholdet i selvinkrimineringsvernet, og at dette vernet, etter kommisjonens syn, i utgangspunktet ikke kommer til anvendelse ved denne forklaringen.

Horst ble videre gjort kjent med at det ble tatt lydopptak, som ville bli lagret, og at det ville bli utarbeidet referat for signering som også ville bli lagret.

Horst ble også gjort kjent med at referatet vil kunne bli gjort tilgjengelig for andre enn kommisjonen, for

Navn, dato

1

KONFIDENSIELT
iht sikkerhetsloven § 11 og § 12
jf offentleglova § 13

29/12
UK

eksempel dersom hensynet til sakens opplysning, ivaretagelse av partsrettigheter eller oppfyllelse av lovpålagte krav gjør dette nødvendig. Horst ble også gjort kjent med at kommisjonen er bundet av offentliglovas regler om innsyn i dokumenter. Horst ble også gjort kjent med at opplysninger fra referatet ville kunne bli brukt i kommisjonens rapport.

Horst ble gjort kjent med sine rettigheter til å kreve innsyn etter pol § 18 og retting etter pol §§ 27 og 28.

Horst samtykket i å la seg intervjuet på ovennevnte forutsetninger.

1 Egen bakgrunn

Horst redegjorde for egen bakgrunn.

Horst forklarte at han er utdannet diplomøkonom. Etter studiet arbeidet han 5 år i Forsvarsbygg, den første tiden på budsjettkontoret. Her hadde han ansvar for administrativ oppfølging av Nato-finansierte nybygg og nyanlegg i Norge. Hovedtyngden av arbeidet besto i å vedlikeholde informasjon- og rapporteringssystem for finansiell og administrativ status på prosjektene. I tillegg arbeidet han med å tilrettelegge for revisjon av prosjektene visa vis Nato-administrasjonen. Etter en tid, flyttet han over til seksjon anlegg som har ansvaret for planlegging og utførelse av Nato-finansierte prosjekter. Dette omfattet alt fra flyplasser, oljekaier, radaranlegg m.m.. Gjennom dette arbeidet fikk han god kunnskap om store prosjekter og prosjektstyring.

I perioden 1981-1987 hadde Horst en administrativ stilling ved Oslo politidistrikt. Han arbeidet med økonomisk styring, samt at han tilrettela overfor politidistriktets ledelse for å oppnå gjennomslag for budsjettkrav. Han arbeidet opp mot politimesteren.

Fra 1987 arbeidet han i politiavdelingen i Justisdepartementet, hvor han hadde ansvar for budsjettoppfølging av politi- og lensmannsetaten.

Etter dette arbeidet han seks år med fordringsadministrasjon i et inkassofirma.

I 1997 var han tilbake i staten som avdelingsdirektør i budsjett og IT-seksjonen, i det som i dag er Fornyings-, administrasjon og kirkedepartementet. Her hadde han hovedansvar for budsjett- og IT spørsmål. IT ble imidlertid etterhvert skilt ut, og lagt inn under arkivtjenesten. Horst var i tillegg sikkerhetsleder, hvorpå han hadde ansvar for beredskapen i departementet. I tillegg hadde han ansvar for forvaltning av støtte til politiske partier.

I 2005 ble Horst prosjektleder for sikringsprosjektet. I tillegg beholdt han arbeidsoppgavene i forbindelse med partifinansiering.

I 2007 ble det opprettet en egen sikkerhetsenhet i FAD. Sikkerhetsenheten forvalter virksomhetenes krav i henhold til sikkerhetsloven. Sikringsprosjektet ble lagt under sikkerhetsenheten, og med Horst som avdelingsdirektør. Etter 22. juli 2011 har sikkerhetsenheten hatt mye opprydningsarbeid. I dette arbeidet har Horst blant annet skaffet kompetanse rundt sikringsspørsmål fra Forsvarsbygg til Statsbygg. Dette blant annet for å få oversikt over hvilke bygg som kunne frigis, slik at virksomhetene kunne flytte tilbake. Som leder for sikkerhetsenheten ledet Horst krisestaben i FAD de første dagene etter 22. juli.

Horst forklarte at han som leder for sikkerhetsenheten rapporterer til ekspedisjonssjefen i administrasjonsavdelingen, og delvis direkte til departementsråden.

2 Ansvar for objektsikring i regjeringskvartalet og øvrige departementer

Horst redegjorde for hvem som har ansvaret for objektsikkerhet i regjeringskvartalet og i de øvrige departementsbygningene.

Horst viste til regjeringsbeslutning av 28. mars 2006, hvor FAD får tildelt ansvar for koordinering og styring av alt sikkerhetsarbeid i departementfelleskapet. Primært gjelder dette regjeringskvartalets bygninger, men FAD har som huseier også ansvar for sikring av bygningsmassen og fellesarealene i UD og MD. FD derimot ivaretar sine egne interesser.

I følge Horst var bakgrunnen for regjeringsnotatet at JD skulle avgi en rapportert om samfunnsikkerhet. I tillegg var det i POD-rapporten tatt opp et ønske om klargjøring av ansvarsforholdet, og at sikkerhetsarbeidet skulle koordineres fra ett organ. FAD ønsket å få tilslutning på at FAD faktisk hadde denne koordinerende rollen. I samme regjeringsbeslutning fikk FAD også i oppdrag å se på alternative lokaler for departementene ved midlertidige driftsavbrudd, så som ved vannlekasje eller lignende. Horst var med på skrive utkastet til R-notatet.

Horst opplyste at det i dag er enighet om at det er FAD som objekteier som har ansvar for å sikre bygningsmassen og fellesarealer, frem til departementenes egne soner i bygget. Det enkelte departement har ansvar for å sikre egen virksomhet i egne lokaler. Grensen mellom FAD og det enkelte departement sitt ansvar er definert i leieavtalen med Statsbygg. Der det enkelte departement har suveren rådighet, har de også ansvar for objektsikring etter sikkerhetsloven. Kortleseren inn til hvert departements virksomhet utgjør i praksis grensesnittet.

Horst forklarte at Statsbygg leverer sikring av bygningene og uteområdene, mens DSS blant annet leverer tjenester innen vakt, teknisk sikring og overvåking.

Han forklarte videre at FAD som følge av sitt ansvar for sikkerheten i regjeringskvartalet, har kartlagt alle skjermingsverdige verdier. Det enkelte departement har selv ansvar for å sikre egne verdier, men FAD stiller sikringsanlegg/sikringssystem til rådighet.

På spørsmål om hva som er NSM sin rolle, svarte Horst at NSM forvalter sikkerhetsloven. NSM fører tilsyn med om departementene forvalter skjermingsverdige verdier i henhold til sikkerhetsloven. Tilsynene går stort sett på dokumentssikkerhet. Dette omfatter kontroll med kryptoutstyr, sikring av arkiv m.m. Fysisk sikring av bygget som sådan omfattes ikke av NSM sitt ansvarsområdet. NSM har hatt tilsyn med informasjonssikkerheten i departementene. Dette tilsynet ble avsluttet i 2010.

3 Organisering av prosjektet «sikring av regjeringskvartalet»

Horst ble bedt om å redegjøre for organisering og oppstart av prosjektet, «sikring av regjeringskvartalet».

Horst forklarte at det ble avholdt et oppstartmøte hos SMK i august 2004. Her møtte departementsråden i FAD, sammen med beredskapsansvarlig, Jens Oscar Nergård og Horst. Fra SMK møtte Henning Henriksen og Arne Spildo. SMK orienterte om prosjektet ved å redegjøre for hovedpunktene i POD-rapporten. Det ble fra SMK reist forespørsel om FAD ville påta seg prosjektansvar. Dette ble bekreftet, og det ble bestemt at Horst skulle være prosjektleder, og at han på sikt skulle frigis fra sin stilling som leder av budsjettseksjonen.

Horst forklarte at han deretter rekrutterte Bekkevold i sikkerhetsavdelingen i DSS til prosjektet. Bekkevold hadde deltatt i arbeidsgruppen som hadde foretatt risiko- og sårbarhetsanalyser i regjeringskvartalet, og hadde arbeidet med sikkerhet i regjeringskvartalet i en årrekke.

Horst og Bekkevold sammenstilte og analyserte POD-rapporten for å forstå tiltakene. I følge Horst ga ikke rapporten et klart bilde av tiltak og prioriteringer. Rapporten tok for seg bygg for bygg, og det var uklart om ett tiltak på ett bygg skulle være tilsvarende på et annet bygg. Horst og Bekkevold måtte derfor analysere seg frem til hva de enkelte tiltak innebar, og kom på denne måten frem til en tiltaksliste. Dette ble gjort i lokaler de fikk låne ved Nasjonal utdanningscenter for samfunnsikkerhet i Heggedal.

Horst forklarte at Forsvarsbygg bidro i kartleggingsfasen. Bakgrunnen var at rapporten inneholdt tiltak mot kjemiske, biologiske og radioaktive trusler.

Tiltakene ble i følge Horst sortert i kateoriene; områdesikring, teknisk sikring, skallsikring, særskilte tiltak, og administrative og organisatoriske tiltak.

Tekniske tiltak som normalt ligger under DSS, tok Horst og Bekkevold selv ansvaret for å gjennomføre. Dette innebar for eksempel komplementering av kameradekningen i og rundt regjeringskvartalet. Statsbygg fikk i oppdrag å anskaffe prosjekteringsbistand for å gjennomføre fysiske tiltak, områdesikring og særskilte tiltak.

Horst forklarte at det i revidert nasjonalbudsjett for 2005 ble bevilget 7,5 millioner kroner som oppstartsmidler til prosjektet. Dette medførte at Statsbygg, i løpet av høsten 2005, kunne anskaffe prosjekteringsbistand innen bygg, ventilasjon, elektro, landskapsarkitekt og annet som var nødvendig for å gjennomføre tiltakene.

I august 2005 fikk prosjektet, på løst grunnlag, bevilget penger for 2006 og påfølgende terminer.

Horst forklarte at det høsten 2005 ble avholdt samling på Oscarsborg, med representanter fra PST, POD, Forsvarsbygg, og Oslo politidistrikt. Med andre ord de som i utgangspunktet var med å utferdige POD-rapporten, i tillegg til DSS og Statsbygg.

På Oscarsborg ble det gjennomført et proreringspill for å oppnå faglig enighet om prioriteringen av tiltakene. Tiltakene ble plassert på en tidslinje t.o.m. 2009. Det viktigste var ikke tidslinjen, men prioriteringen. En del tiltak som i utgangspunktet var anbefalt i rapporten, ble besluttet ikke gjennomført, da det ble gjennomført andre kompenserende tiltak. For eksempel ble tiltak om å forbedre utvendig belysning besluttet ikke gjennomført slik som anbefalt, da teknologien på kameraene var blitt såvidt bra at belysningen kunne prioriteres ned.

Horst forklarte at stenging av Grubbegata ble gitt prioritet nr 4. Regulering av inngangspartiet i FIN med heldekkende sluser ble gitt prioritet nr 1. Horst kunne ikke huske hva som var oppstilt som prioritert tiltak nr 2 og 3. Han skulle ettersende prioriteringslisten.

Horst sa at han ikke oppfattet at oppdragsgiver hadde gitt føringer på prioriteringene. Horst ble foreholdt. Han oppfattet ikke at nummereringen i skjema; «status for tiltak...», vedlegg 1 til brev av 29. september 2005 fra SMK, var SMK sin prioriteringsliste.

Prioriteringslisten ble i følge Horst gitt til Statsbygg for gjennomføring. Prosjekteringsgruppa i Statsbygg reiste også til ulike land for å få demonstrert at løsningene som fantes faktisk holdt mål. Som veileder for sikringstiltak ble også Forsvarsbygg sin sikringshåndbok benyttet.

På spørsmål om hva som lå til grunn for prioriteringene svarte Horst at de hadde laget en sikringsstrategi. Sikringsstrategien er vedlegg 2 til brev av 22. november 2005 til SMK. Initiativet til en slik strategi ble tatt av Horst. Det var ingen som ba om dette. Horst tok selv kontakt med Forsvarsbygg for å få bistand til dette arbeidet. Etter at SMK hadde fått oversendt strategien ga de uttrykk for at de var meget godt fornøyd med arbeidet som var gjort så langt.

I sikringsstrategien heter det: «Sikringstiltakene må innføres slik at de gir en balansert oppbygging av sikkerheten i forhold til ulike trusselformer og i forhold til funksjoner imellom». På spørsmål om hva som ligger i «balansert oppbygging» svarte Horst at dette blant annet innebærer at tiltakene skulle vurderes ut fra sin sikkerhetsmessige gevinst. For eksempel var det stor sikkerhetsmessig gevinst å få kontroll med inngangspartiet i FIN, da soneinndeling i departementet for øvrig var vanskelig. Derfor ble dette tiltaket prioritert høyt. Videre forklarte han at det i «balansert oppbygging» ligger at tiltakene skulle spres på ulike departement, og på ulike tiltak, slik at man ikke sikret ett sted, uten samtidig å se sårbarheten andre steder. På denne måten skulle man unngå «hull» i sikringen. Dette var særlig aktuelt da regjeringskvartalet har felles kulvertsystemer og andre felles løsninger.

Horst opplyste at sikringsstrategien også bygget på et prinsipp om at prioriteringer skulle skje i forhold til risiko og sårbarhet. I POD-rapporten var det en risikomatrix, hvor konsekvens og sannsynlighet fremkom. Terror har liten empiri med hensyn til sannsynlighet. Stenging av Grubbegata fikk likevel høy prioritet fordi konsekvensen var enorm, og således var risikoen stor. Dette selv om sannsynligheten var liten.

Som følge av viktigheten av å stenge gaten, ble reguleringsaken igangsatt umiddelbart. I løpet av høsten, og iallefall før jul 2005 var saken presentert for Oslo kommune.

På spørsmål om tidsrammene for de ulike tiltakene, svarte Horst at tidsinnfasing avhang av hvor

29/2-12
 EJA

raskt man greide å prosjektere tiltakene, og bestille nødvendige tjenester.

Videre poengterte han at en forutsetning for samtlige tiltak var at Grubbegata var stengt. Dersom denne ikke var stengt måtte det gjøres andre tiltak enn de som var foreslått.

Horst sa at prioriteringslisten ikke ble forankret hos noen av hans overordnede.

Han sa at det ikke ble etablert styringsgruppe, eller annet ledelsesmessig apparat rundt prosjektet. Horst oppfattet at ansvaret ble lagt hos ham. Han oppfattet ikke at dette var noe problem. Han fikk kompetanse og ressurser der han fant det. I tillegg ble Bekkevold kjøpt fri fra DSS, for å bistå Horst.

Horst ble vist brev til SMK, datert 3. desember 2004, hvor det på s. 3 heter; «I departementsrådets møte den 12.11.2004 med lederne for Statsbygg og Ft, ble prosjektet formelt igangsatt i vårt system, og det ble nedsatt en styringsgruppe og en arbeidsgruppe. Styringsgruppen ledes av departementsråden i MOD og består for øvrig av direktør Ivar Gammemo (Ft) og adm. Dir. Øivind Christoffersen (Statsbygg)». Horst forklarte at brevet er utarbeidet av Jens Oscar Nergård i samarbeid med han selv. Det eksisterte imidlertid aldri en slik styringsgruppe. Horst savnet heller ikke dette.

Horst forklarte at han rapporterte til ekspedisjonssjefen i administrasjonsavdelingen, og noen ganger til departementsråden. Det var ingen etablerte rutiner om rapportering. Prosjektet ble i tillegg avstemt mot SMK og delvis til POD.

Videre forklarte Horst at når det gjelder Gammemo fra DSS, var det ikke nødvendig at han deltok i en slik styringsgruppe da hans underordnede, Bekkevold, var med i prosjektledelsen. Når det gjelder Christoffersen fra Statsbygg, orienterte de ham ved behov.

Rapportering fra Statsbygg var det heller ikke behov for, da Horst og Bekkevold «levde sammen med» prosjekteringsgruppa i Statsbygg. De var med på alle beslutninger og der de var usikre forhørte de seg med Forsvarsbygg eller andre fagmiljøer.

Horst forklarte at prosjektet for øvrig var underlagt sikkerhetslovens strenge regler om taushetsplikt, og var derfor ikke lett kommuniserbart. Man finner derfor lite om prosjekt i st.prp. og lignende.

Horst sa at det ved oppstart av prosjektet ikke ble laget en samlet prosjekteringsplan med milepæler. Han opplyste at det derimot senere, da det enkelte tiltak skulle igangsettes, ble laget prosjekteringsplan for hvert tiltak.

Den eneste risikoen Horst så ved oppstart av prosjektet var at finansieringen kunne ta slutt. Av denne grunn bestemte de å sikre byggene fra gateplan og oppover, etasje for etasje.

Horst ble vist brev fra departementsråden i FAD til SMK datert 3. desember 2004, hvor det heter: «Det foretas i liten grad en avveining mellom andre hensyn som miljø, samferdsel, arkitektur, konsekvenser for publikum, regjeringskvartalets «image» osv. Dette er hensyn som vil komme på banen når prosjektet for alvor settes i gang og som må vurderes underveis. En politisk drøfting og enighet om relevante hensyn tidlig i prosjektet vil kunne bidra til at prosjektet kan gjennomføres raskere og mer effektivt». Horst bekreftet at prosjektet hadde utfordringer i forhold til miljø og samferdsel. Stenging av Grubbegata hadde størst konsekvenser for publikum. Ellers mente han at det følger av sikringsstrategien at tiltakene i minst mulig grad skulle påvirke vanlige rutiner. Horst

mente de hadde lykkes i dette. Regjeringskvartalet fremsto ikke som en «borg eller festning», og ved for eksempel tiltak i G-blokken hadde de kontakt med Riksantikvaren slik at løsningene var akseptable.

4 Gjennomføringen

Horst forklarte at tiltakene tok mye lengre tid enn det han hadde forutsett. Det de i oppstartfasen trodde kunne begynne i 2006 startet først i 2007, og først i 2008 fikk prosjektet ordentlig fremdrift på alle områder.

Horst forklarte at prioriteringslisten var bra som et utgangspunkt, men at det i løpet av prosjektet måtte gjøres avvik. Tiltakene krevde mer prosjektering enn det de først hadde forutsett. Tiltakene måtte tilpasses, og det måtte gjennomføres en rekke befaringer. For eksempel måtte glassikring prosjekteres særskilt for hvert bygg. I G-blokka var det for eksempel antikvariske krav som måtte oppfylles, samt at filmen ikke festet seg på de eksisterende vinduene. Ett annet eksempel var at kartverket over infrastruktur i området var upresist, hvoretter en del sperretrinn ikke kunne graves ned der de var tiltenkt. Det måtte foretas en ny sikkerhetsfaglig vurdering av hvor disse kunne graves ned for å oppnå samme beskyttelse som først tiltenkt. Kompleksiteten i prosjektet var med andre ord stor, og større enn det Horst først hadde forutsett.

Den 22. november 2006 sendte FAD en status over prosjektet til SMK. Når det gjelder foliering av vinduer står det: «Prosjektet må tilpasses planlagt vedlikehold v/SB i bl.a S og H-blokk». Horst opplyste at det på dette tidspunkt var bragt på det rene at Statsbygg hadde planlagt å skifte ut vinduer i S og H-blokka. Det ble derfor bestemt å tilpasse foliering og glassikring til denne vedlikeholdsplanen. Det var uhensiktsmessig å måtte foliere to ganger. Dette innebar en utskiftning innen 2009. Når det gjaldt G-blokka var det bestilt forsøk på foliering.

Horst opplyste at det for de øvrige byggene ikke var bestemt annet enn at foliering skulle ferdigstillelse «i løpet av prosjekteringsperiode». Prosjekteringsperioden var planlagt ferdig i løpet av 2009. Dette forutsatte en bevilgning på 30 millioner kroner hvert år, i tillegg til 7.5 millioner i 2005.

Horst opplyste videre at det var bestemt at foliering skulle skje fra grunnplan og oppover. Tanken var at dersom finansieringen tok slutt, ville byggene vært sikret mot inntrenging opp til f. eks 3. etasje. Foliering av glass i de øverste etasjene fikk dermed en lavere prioritet.

Horst forklarte at det var han, sammen med Statsbygg, som bestemte at foliering skulle skje etter denne prioriteringen, og i henhold til vedlikeholdsplaner der dette forelå. Dette var et resultat av prioriteringssillet på Oscarsborg.

Horst opplyste at prosjektet i 2008 fikk økt fremdrift. På dette tidspunkt begynte anskaffelse- og utførelsesfasen. I 2008 var det ny prosjektleder i Statsbygg. På spørsmål om dette var årsaken til den økte fremdriften, svarte Horst at den nye lederen var litt mer pågående, men at han ikke ville påstå at dette var årsaken. Prosjektet hadde på dette tidspunkt også fått den nødvendige modningstid.

På spørsmål om når tiltakene ble gjennomført, svarte Horst at de fleste tiltakene, med unntak av Grubbegata, i dag er gjennomført. Det gjenstår kun noen små tiltak. For eksempel skal inngangspartiet i R5 ferdigstilles neste uke.

22/2-12

Når det gjelder foliering av vinduer opplyste Horst at dette var ferdig 22. juli 2011. Horst hadde imidlertid ikke full oversikt over når dette var ferdigstilt.

I statusrapporten fra POD datert 5. mai 2010 står det at 80-90 % folieringen var ferdig. Horst er usikker på om dette er riktig. Han mener at vinduene i for eksempel høyblokken var ferdig foliert i 2010. Han må imidlertid ta forbehold da det står noe annet i rapporten. Det ble enighet om at Horst skulle lage en skriftlig oversikt over når foliering av vinduer ble gjennomført, og oversende dette til kommisjonen.

Når det gjelder tiltak for kontroll av personell, bagasje, post m.v. ved publikumsinnganger opplyste Horst at POD-rapporten fra 2004, kun anbefalte dette som et tiltak ved høynet trussel og som tilfeldig kontroll. Mobilt utstyr til dette hadde man tilgjengelig. Horst forklarte at i stedet for mobile løsninger, besluttet prosjektet å installere ett permanent og mer omfattende tiltak på byggene; R4, høyblokka og R5. Dette var planlagt ferdigstilt i løpet av 2011. At det skulle gjennomføres et mer omfattende sikringstiltak ble besluttet forholdsvist sent i prosessen, blant annet som følge av den sårbarheten som ble påpekt i ROS-analysen for R6. Dette endrede tiltaket var ikke gjennomført pr 5. mai 2010. Det var imidlertid foretatt en ombygging av resepsjonsområdet i R4 som antagelig reddet liv 22. juli 2011.

Horst opplyste at all vare- og postleveranser til resepsjonene på et tidspunkt opphørte, og at alle leveranser etter dette skjedde til R5. R5 fikk tilrettelagt for å detektere trusler som kan komme i post og pakke.

På spørsmål om kjøretøysperrer rundt UD og i Akersgata var ferdigstilt 22. juli 2011, svarte Horst at sperrene var gravd ned i løpet 2010 og 2011, men at disse ikke var koblet til slik at de kunne heves og senkes fra vaktentralen eller ved sperretrinnet. Dette skulle være ferdig, og utstyret skulle testes i Øvelse Tyr i 2011. Det er uklart for Horst hvorfor dette tok tid. I beredskapsmessig sammenheng tenkte man kanskje at gatene like gjerne kunne sperres ved at betonggriser, biler eller lignende kjøres frem.

5 Særlig om Grubbegata

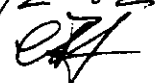
Horst ble bedt om å redegjøre særskilt for prosessen rundt stenging av Grubbegata.

Horst forklarte at Statsbygg engasjerte landskapsarkitekt, og tidlig fremmet regulerings sak overfor Oslo kommune. Det ble gitt en normal tidshorisont på ett par år.

Horst opplyste at det aldri, verken i starten eller på noe senere tidspunkt, ble vurdert om saken burde fremmes som statlig regulerings sak.

I brev av 7. november 2005 til Oslo politidistrikt ble politiet bedt om å vurdere muligheten for at det skiltes innkjøring forbudt i krysset mellom Apotekergata og Grubbegata. På spørsmål om politiets tilbakemelding på dette, svarte Horst at politiet vurderte verdien av et slikt skiltvedtak for liten. Det ville være få sanksjonsmuligheter, og lojaliteten overfor skiltvedtak ville, etter politets syn, blitt ytterligere svekket. Politiet ønsket derfor ikke å skilte gaten. Horst forklarte at han støttet politiet i sin vurdering, og at det ikke ble vurdert å foreslå andre skilt.

Horst forklarte at han i 2005, sammen med Statsbygg hadde møte med byråd for byutvikling, Agerbak-Jensen. Her ble det redegjort for utformingen av tiltaket, og den sikkerhetsmessige viktigheten. Dette lå også som uttrykte vedlegg i saken. Horst opptattet ikke at byråden ga noen

29/2.12

signaler på hvordan dette ville bli mottatt i kommunen.

Etter et par år, i 2007 eller 2008, opplevde Horst at reguleringsaken sto stille. Saken ble liggende i kommunen, uten at den kom opp til behandling i byutviklingskomiteen og bystyret. Statsbygg var i kontakt med Plan og bygningsetaten med spørsmål om hva som var forventet fremdrift.

I følge Horst var det SMK som tok initiativ til et møte i byutviklingskomiteen i 2007, hvor Politidirektøren presenterte prosjektet. Horst var ikke med på dette møtet, og vet ikke hvem som deltok.

I følge Horst var det også SMK som tok initiativ til møte med ordføreren i januar 2008. Horst deltok heller ikke på dette møtet, og vet ikke hvem som deltok.

På spørsmål om hvilken uformell kontakt det var med SMK i prosessen, svarte Horst at i tillegg til årlige statusmøter, var det en naturlig kontakt med SMK. SMK var opptatt av tiltakene i høyblokka, og da særlig tiltaket knyttet til egne «Vip sluser». Det var ikke et spesielt fokus på Grubbegata i disse møtene. Også i april 2008 var det et årlig statusmøte hos SMK, hvor hele prosjektet ble presentert. Mulig var også JD og POD til stede på dette møtet.

Horst opplyste at bystyret i Oslo i februar 2008 vedtok reguleringsplanen som tillater stenging av Grubbegata. I vedtaket ble det stilt krav om bebyggelsesplan. Horst forklarte at det gikk litt tid før prosjekteringsgruppa reagerte på denne endringen. Antagelig kastet man bort to til tre måneder på dette. Som følge av kravet om bebyggelsesplan, måtte Statsbygg fremskaffe nytt underlagsmateriale og fremme nytt forslag. Dette forsinket prosessen ytterligere to år.

På spørsmål om hvordan Horst opplevde dette, svarte han at han opplevde dette som noe frustrerende. I følge Horst må man imidlertid i arbeidet med sikkerhet være tålmodig, og samtidig passe utålmodig. Man blir vant til at sikkerhetstiltak i staten skal gjennom mange sløyfer, og at det tar lang tid.

På spørsmål om Statsråden i eget departement engasjerte seg i prosessen, svarte Horst at hun ikke hadde spesielt mye fokus på sikringsprosjektet. Det var i følge Horst ingen som «pustet ham hardt i nakken». Det var ingen som sa at: «Nå må du få opp sperringene». Horst forklarte at han var lite i kontakt med statsråd, Grande Røys, om stenging. Mens hun var statsråd var den finansielle status under kontroll. Derimot var det i 2009 og 2010 behov for mer penger, hvorpå statsråd, Rigmor Åserud, ble involvert. Åserud hadde i følge Horst et generelt større fokus på sikkerhet, og et større engasjement for å få slutført prosjektet.

På spørsmål om det ble rettet en henvendelse til politiet om økt vakthold rundt regjeringskvartalet, svarte Horst benektende. Han forklarte at det er politiet som bestemmer om det foreligger en trussel som er av en slik art at man må ha ekstra bemanning. Det lå ikke en trusselvurdering til grunn som skulle tilsi dette. I følge Horst tilfredstiller uansett de daglige rutiner i regjeringskvartalet et nivå som ligger høyere enn det som følger av veilederen både til NSM og POD.

På spørsmål om det etter at statusrapporten fra POD forelå i mai 2010 skjedde noen endring i prosjektets organisering hos FAD, svarte Horst benektende. Det ble heller ikke, som en oppfølging av denne rapporten, avholdt særskilte møter med JD eller med noen andre departement.

6 Sikkerhetskultur i regjeringskvartalet

29/2-12

Horst ble bedt om å redgjøre for sikkerhetskulturen i departementfellesskapet. Horst forklarte at folk generelt ønsker minst mulig barrierer, minst mulig overvåking osv. På den annen side har departementene innarbeidet sikkerhetsmessige tiltak som en del av sin hverdag. Samtidig er oppfinnsomheten stor blant egne ansatte for å omgå barrierene som er etablert.

Horst redegjorde deretter for utfordringen i departementfellesskapet, som etter hans syn er departementenes selvstendige rolle. Hvert departement ønsker selv å bestemme over egne sikkerhetstiltak. Han forklarte at hvert departement inngår særskilte avtaler med tjenesteleverandører, hvor de tidligere har kunnet diktere særskilte krav og ønsker. Gjennom sikringsprosjektet har imidlertid FAD fått rollen som koordinator, og kan nå bestemme hvilke sikkerhetsmessige løsninger tjenesteleverandøren skal tilby.

Horst forklarte at det som følge av sikringsprosjektet, også er etablert et sikkerhetslederforum. Stort sett er det kun sikkerhetsledere som deltar i dette forumet. Forumet er i tillegg stilt til disposisjon for NSM. DSS fungerer som sekretariat, og FAD som leder. I forumet tas opp prioriteringer og gjennomføringstiltak. Horst oppfatter dette som et nyttig forum hvor det bygges relasjoner slik at sikkerhetslederne er samstemt.

I løpet av sikringsprosjektet hadde forumet møter en til to ganger i året. Før 22. juli 2011, ble det ikke uttrykt bekymring for at gaten ikke var stengt. Horst opplevde at det først og fremst var han og Bekkevold som var mest urolige for dette.

7 Datarom.

Horst redegjorde for plasseringen av datarommet

Hendelsen 22. juli viste at det var god nok avstand til serverrommet.

8 Trusler mot departementene og DSS

Horst forklarte at han som leder av sikkerhetsenheten ikke har befatning med trusler som fremsettes mot departementene og DSS. Han var derfor ikke kjent med den angivelig trusselen som skal ha blitt innringt i mars 2011.

9 Refleksjoner

Horst ble bedt om å lese s. 42 i POD- rapporten fra 2004 hvor det står: «Selv om trusselanalysen sier at bruk av skytevåpen er å anse som den mest aktuelle fremgangsmåte, har prosjektgruppen valgt å legge hovedvekten på beskrivelse av ulike bombescenarier da konsekvensen av disse er mer

20/2.12
CA

omfattende. Den senere tids hendelser har også medført en økt forkusering på ulike bombescenarier.» Horst ble deretter spurt om hvilke refleksjoner han gjør seg når han leser dette, sett opp mot de prioriteringer de gjorde i prosjektet. Horst forklarte at de i prosjektledelsen var overbevist om at etterretningen i Norge ville avsløre at en kapasitet på dette området var i ferd med å bygge seg opp. Midlertidige sikringstiltak, så som midlertidige sperringer ville i så fall kunne avverget et angrep. Etter 22. juli er det imidlertid klart at det vil være noen vi i Norge ikke klarer å avdekke. Det å ta hensyn til det usannsynlige er imidlertid vanskelig. Hvordan overbevise omverdenen om at man må sikre seg mot det usannsynlige?

Gjørva ga uttrykk for at hun leser POD-rapporten slik at man ønsker å sikre seg mot bomber, og at foliering og stenging av gaten derfor skulle prioriteres. SMK sin liste over tiltak gir etter hennes syn også uttrykk for dette.

Horst var enig i dette, og dette var grunnen til at reguleringsprosessen startet så raskt. Når det gjelder foliering poengterte han at dette tar tid. Det var mange tusen kvadratmeter som skulle folieres, og det oppsto mange uforutsette hindringer.

10 Avsluttende kommentarer

Horst hadde på forespørsel ikke ytterligere refleksjoner eller kommentarer.

Intervjuet ble avsluttet kl.12.05.

Tilleggsspørsmål 29. februar 2012

Kommisjonen så behov for å stille Horst enkelte tilleggsspørsmål. Dette var Horst orientert om pr mail 24. februar 2012.

Til stede under forklaringen var Alexandra Bech Gjørva fra 22. juli kommisjonen og Ida Skirstad Pollen fra sekretariatet for 22. juli kommisjonen. Forklaringen fant sted 29. februar 2012, i 22. juli kommisjonens lokaler. Horst samtykket fortsatt til å forklare seg.

1 Prioriteringsliste

Horst overleverte prioriteringsliste. En liste med tilsvarende innhold var tidligere overlevert kommisjonen, men da ikke benevnt prioriteringsliste, men «Status sept 2006», og ikke systematisert etter prioritering men etter bygg.

2 Overlevering av POD-rapporten i 2004

Ved oppstart av prosjektet fikk Horst overlevert POD-rapporten fra 2004, uten vedlegg. Han mottok ikke vedlegg 2, «Sikkerhetsanalyse av fysiske og tekniske sikringstiltak i departementene» fra sine overordnede.

Bekkevold som Horst arbeidet sammen med hadde imidlertid vært med på å utferdige vedlegg 2, og var således godt kjent med denne delrapporten og hadde denne. Bekkevold gikk gjennom hovedrapporten opp mot vedlegg 2, for å se hva som var fjernet av tiltak i hovedrapporten, siden det

var bestemt at denne skulle ha forrang.

Horst ble spurt om prosjektets prioritering var i samsvar med det som fremkommer av vedlegg 2, kapittel 10, «forslag til tiltak», hvor det skilles mellom rød og gule tiltak, der røde tiltak er tiltak mot ulike bombescenarier som må prioriteres.

Horst forklarte at prioriteringen av stenging av Grubbegata samsvarte med dette. Stenging av Grubbegata hadde prioritet nr. 4 fordi konsekvensene ved en bombe var fatale. Han var imidlertid noe usikker på hvilken prioritering foliering av vinduer fikk.

3 Arbeidsgruppe

Horst ble spurt om Jens-Oscar Nergård og Tore Rømyr arbeidet i prosjektet sammen med Bekkevold og Horst. Det ble vist til brev fra FAD til SMK, datert 3. desember 2004. Horst forklarte at Nergård og Rømyd arbeidet lite i prosjektet. I følge Horst var Nergård beredskapsansvarlig.

I følge Horst satt han og Bekkevold i Møllergata 17, da de arbeidet med prosjektet. De hadde møter med ledelsen i FAD i forbindelse med konkrete saker, for eksempel hvis det var behov for penger eller det var andre ting de trengte avklart.

4 Prosjektperioden

På spørsmål om hvorfor prosjektperioden ble satt til 2009, svarte Horst at dette skyldes at Forsvarsbygg og andre mente tidshorizonten i alle fall måtte være tre år fra prosjekteringsstart. Det forelå ingen konkrete planer fra oppdragsgiver. Prosjektperioden ble fastsatt på seminar på Oscarsborg, høsten 2005.

5 Stenging av Grubbegata

På spørsmål om hva som skjedde etter at reguleringsprosessen var ferdig, og igangsettelsestillatelse var gitt den 29. oktober 2010, svarte Horst at de fysiske arbeidene med å stenge gaten startet i februar. De startet i nordenden, mot Deichmann. Implementeringstiden var satt frem til september/oktober 2011. Det var mange estetiske hensyn bak utformingen av tiltaket som gjorde at dette nødvendigvis måtte ta tid. Blomsterkasser skulle bort, det skulle legges ny belegningsstein, det opprinnelige gateløp skulle gjøres smalere, det skulle være asfalt i stede for stein, og gaten skulle fremstå som en forlengelse av gårdsrommene i regjeringskvartalet.

Når det gjelder de fysiske sperrene skulle disse være styrbare, med primæradkomst fra syd.

Horst mente at prosessen etter 29. oktober 2010, var så rask som den kunne. Det ligger ingen mulighet for å forskuttere et samtykke fra planmyndighetene i Statsbyggs arbeidsrutiner. Det var heller ingen av Horsts overordnede som spurte om man var klar til å sette opp sperrene den dagen man fikk igangsettelsestillatelse.

Det ble heller ikke vurderte å sette ut betongklosser eller lignende, frem til man fikk etablert de permanente sperrene.

6 Statusrapport fra POD, datert 5. mai 2010.

På spørsmål om FAD fikk overlevert POD sin statusrapport fra mai 2010, svarte Horst at han bisto

29/2-12

med å utarbeide underlagsmaterialet til rapporten, men at han aldri mottok den ferdige rapporten eller oversendelsesbrevet fra POD. Han hadde heller ikke møte med egne overordnede eller andre som følge av den bekymringen som fremkom av rapporten.

Horst forklarte at det var en generell bekymring for at sperretrinn ikke var etablert, samt forventninger fra SMK om at VIP slusene skulle være etablert.

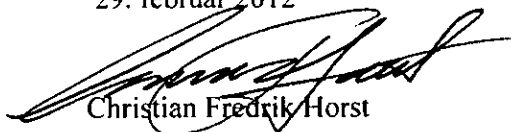
7. Foliering av vinduer

Horst har bedt Statsbygg om å lage en oversikt over foliering av vinduer. Kommisjonen ønsker opplyst hva som var planlagt fremdrift, og når foliering for de enkelte bygg var ferdig.

Intervjuet ble avsluttet klokken 10.00.

Christian Fredrik Horst leste gjennom referat fra intervju gjort av ham 8. februar 2012 og tilleggs intervju gjort av ham 29. februar 2012. Han har fått anledning til å kommentere og rette opp feil eller misforståelser.

29. februar 2012

Christian Fredrik Horst